

Pagna ewlenija>Proċeduri tal-qorti>Kawżi ċivili>Smigh ta' xhieda

Smigh ta' xhieda

Ungerija

1 L-oneru tal-provi

L-oneru tal-provi jaqa' fuq il-parti li l-interessi tagħha jkunu affettwati b'mod negattiv jekk l-isforz biex tipprovi evidenza ma jirnexxi.

1.1 X'inhuma r-regoli dwar l-oneru tal-provi?

Huwa l-obbligu tal-partijiet li jaffermaw il-fatti rilevanti tal-każ u jipprovdha evidenza b'appoġġ għall-affermazzjonijiet tagħhom, sakemm il-liġi ma tipprovdix mod ieħor. Sakemm il-liġi ma tipprovdix mod ieħor, il-fatti rilevanti f'każ għandhom jiġu ppruvati mill-parti li jkollha interess fil-fatt li tkun għet aċċettata mill-qorti bħala l-verità, u l-konsegwenzi tan-nuqqas ta' evidenza jew nuqqas ta' prova ta' dan il-fatt jiġu mgarrba mill-istess parti. F'tilwima tax-xogħol min iħaddem għandu jagħti prova tal-kontenut ta' kwalunkwe ftehim kollettiv, kwalunkwe regola interna u struzzjoni li huma meħtieġa biex tiġi deċiża t-talba u ta' kwalunkwe dokument prodott bħala parti mill-operazzjonijiet ta' min iħaddem li huwa meħtieġ biex tintlaħaq deċiżjoni dwar il-tilwima legali, tal-korrettezza tal-kalkoli relatati mal-benefiċċji mitluba, jekk ikunu kkontestati, u tal-flas ta' kwalunkwe benefiċċju, fil-każ ta' tilwima dwar il-pagi. F'tilwima li tikkonċerna relazzjoni ta' impjeg ta' servizz pubbliku, il-korp tas-settur pubbliku għandu jagħti prova tal-kontenut tad-dispożizzjonijiet u l-istruzzjonijiet generalment applikabbli li huma meħtieġa biex tiġi deċiża t-talba u ta' kwalunkwe dokument prodott bħala parti mill-operazzjonijiet tal-korp tas-settur pubbliku li huma meħtieġa biex tintlaħaq deċiżjoni dwar il-tilwima legali, tal-korrettezza tal-kalkoli kkontestati relatati mal-benefiċċji mitluba, u tal-flas ta' kwalunkwe benefiċċju, fil-każ ta' tilwima dwar il-pagi.

1.2 Hemm xi regoli li permezz tagħhom ċerti fatti jiġu eżentati mill-oneru tal-provi? F'liema każijiet? Jistgħu jiġu pprezentati provi sabiex jiġi ppruvat li preżunzjoni legali partikolari mhix valida?

Jekk ikun hemm inkapaċità li tingħata prova, il-fatt li tiegħu għandha tingħata prova mill-parti milquta minn tali inkapaċità jista' jkun aċċettata mill-qorti bħala l-verità, jekk ma jkollha l-ebda dubju rigward il-veraċità tiegħu. Dikjarazzjoni ta' fatt tista' tiġi aċċettata mill-qorti bħala l-verità jekk ma jkollha l-ebda dubju dwar il-veraċità tagħha u, jekk tkun rikonossuta mill-parti opposta, tkun ipprezentata mill-partijiet b'mod identiku, ma tkunx ikkontestata mill-parti opposta minkejja l-qorti tkun appellat lill-jew lillha biex tagħmel hekk, jew għandha titqies bħala mhux ikkontestata skont dan l-Att. Fatti li huma kkunsidrati mill-qorti bħala magħrufa, jew li l-qorti għandha l-għarfien ufficjali tagħhom, huma kkunsidrati mill-qorti anki jekk l-ebda waħda mill-partijiet ma tkunu invokathom. Il-qorti tikkunsidra l-preżunzjonijiet statutorji *ex officio*, inklużi ċirkustanzi li, bis-saħħa tal-liġi u sakemm ma jiġix ippruvat mod ieħor, għandhom jiġu kkunsidrati bħala veri. Pereżempju, fil-liġi tal-familja, hemm numru limitat ta' preżunzjonijiet u fatti irrefutabbli li l-liġi ma tippermettix li jiġu ribattjati.

1.3 Sa liema livell trid tkun konvinta l-qorti sabiex tagħti sentenza li tissejjes fuq l-eżistenza ta' dak il-fatt?

Ir-regoli tal-proċedimenti ċivili Ungerizi ma jipprevedu l-ebda grad minimu ta' ċertezza mill-qorti. Sakemm il-liġi ma tipprovdix mod ieħor, il-qorti mhix ristretta għall-applikazzjoni ta' regoli formali speċifiċi, metodi jew mezzi ta' prova u hija hielsa li sserraħ fuq evidenza mill-partijiet jew kwalunkwe prova oħra li tkun xierqa biex tistabbilixxi l-fatti tal-każ. Dan, madankollu, ma japplikax għal preżunzjonijiet statutorji, inklużi dispożizzjonijiet legiżlattivi li jistipulaw li ċerti fatti għandhom jitqiesu bħala veri sakemm ma tingħatax prova kuntrarja. Il-qorti tistabbilixxi l-fatti rilevanti tal-każ billi tqabbel, u tevalwa individwalment u b'mod kongunt id-dikjarazzjonijiet u l-kondotta tal-partijiet waqt il-proċedimenti, kif ukoll l-evidenza skoperta waqt is-seduta u data oħra relatati mal-azzjoni, skont il-konvinzjoni tagħha.

2 Is-smigh tal-provi

Il-qorti tisma' evidenza biex tistabbilixxi l-fatti meħtieġa għal deċiżjoni dwar tilwima.

2.1 Għas-smigh tal-provi dejjem ikun meħtieġ li jsir rikors minn parti, jew huwa wkoll possibbli li f'ċerti każijiet l-imħallef jisma' l-provi fuq l-inizjattiva tiegħu stess?

Sakemm il-liġi ma tipprovdix mod ieħor, għandu jingħata prova tal-fatti rilevanti f'każ mill-parti li jkollha interess fil-fatt li tkun għet aċċettata mill-qorti bħala l-verità, u l-konsegwenzi tan-nuqqas ta' evidenza jew nuqqas ta' prova ta' dan il-fatt jiġu mgarrba mill-istess parti. Fi proċedimenti ċivili, il-qorti tista' tordna l-kumpilazzjoni ta' xhieda *ex officio*, jekk dan huwa permess mil-liġi.

Fil-proċedimenti amministrattivi, il-qorti tista' tordna l-kumpilazzjoni ta' xhieda *ex officio* fir-rigward ta' fatti jew evidenza b'appoġġ għaċ-ċirkostanzi li għandha tiegħu inkunsiderazzjoni *ex officio*, jekk issir referenza għal ksuri li jipperikola minuri jew persuna intitolata għall-benefiċċji tad-diżabilità jew jekk il-liġi tipprovi hekk.

2.2 Jekk ir-rikors min-naħa ta' parti għall-ġbir tal-provi jintaqas, x'isir wara?

Ix-xhieda jinstemgħu, l-opinjoni jtiġi jiġu miksuba minn esperti u, jekk ikun hemm bżonn, jinstemgħu l-esperti, isiru spezzjonijiet, id-detenturi tad-dokumenti, registrazzjonijiet tal-vidjow, registrazzjonijiet tal-hsejjes, registrazzjonijiet tal-hsejjes u vidjows jew evidenza materjali oħra jiġu ordnati biex jipprezentawhom.

2.3 F'liema każijiet il-qorti tista' tiċħad ir-rikors ta' parti għall-ġbir tal-provi?

Il-qorti mhix marbuta bl-ebda applikazzjoni ta' preżentazzjoni ta' evidenza li tkun sottomessa minn parti jew bid-deċiżjoni tagħha fir-rigward tal-għoti tal-provi. Il-qorti tista' tiċħad applikazzjoni għall-għoti ta' provi jekk l-applikazzjoni għall-għoti ta' provi ma tkunx għet sottomessa skont id-dispożizzjonijiet tal-Att CXXX tal-2016 dwar il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, sakemm ma jkunx previst mod ieħor mil-liġi, jew jekk il-parti obligata li għarrab bil-quddiem l-ispejjeż tal-kumpilazzjoni ta' xhieda ma ssodisfax l-obbligu tiegħu jew tagħha li tħallas il-pagament bil-quddiem, minkejja li tkun għet mitluba tagħmel dan. Il-qorti tiffirjuta applikazzjoni għall-għoti ta' provi jew twaqqaf il-kumpilazzjoni ta' xhieda diġà ordnata jekk din ma tkunx neċessarja biex tingħata sentenza fuq tilwima legali.

2.4 X'inhuma l-mezzi differenti biex isiru l-provi?

B'mod partikolari, il-mezzi tal-prova jinkludu evidenza miksuba minn xhieda, opinjonijiet esperti, dokumenti, registrazzjonijiet tal-vidjow, registrazzjonijiet tal-hsejjes, registrazzjonijiet tal-vidjow u hsejjes u evidenza materjali oħra. Il-mezzi ta' prova ma jistgħux jiġu ammessi jekk esklużi mil-liġi jew jekk ikunu soġġetti għal kundizzjonijiet, sakemm ma jintlaħqux il-kundizzjonijiet. L-evidenza tista' tittiegħed permezz ta' spezzjoni. Fil-proċeduri ma tista' ssir l-ebda dikjarazzjoni ġuramentata.

2.5 X'inhuma l-mezzi biex jingħabru l-provi mingħand ix-xhieda u huma differenti mill-mezzi użati biex jingħabru l-provi mingħand ix-xhieda tal-periti tal-qorti? X'inhuma r-regoli fir-rigward tas-sottomissjoni ta' provi bil-miktub u ta' perizji/opinjoni jtiġi ta' esperti?

Bi qbil mal-prinċipju ta' evidenza diretta, bħala regola generali ix-xhieda u l-esperti jagħtu xhieda waqt seduta. Jekk parti tixtieq tagħti prova tal-allegazzjonijiet tagħha b'dokumenti, hija għandha teħmeż id-dokument mal-applikazzjoni tagħha jew għandha tipprezentahom waqt is-seduta. Mill-inqas traduzzjoni Ungeriza sempliċi tad-dokument trid tkun mehmuża ma' dokument f'lingwa barranija. Jekk ikun hemm xi dubju dwar l-eżattezza jew il-kompletezza tat-test

tradott, trid tintuża traduzzjoni ċertifikata, li fin-nuqqas tagħha l-qorti jinjora d-dokument. Fuq talba tal-parti li tipprezenta l-provi, il-qorti tista' tobligha lill-parti b' interessi opposti biex tagħmel disponibbli kull dokument li jkun fil-pussess tiegħu jew tagħha u li hu jew hi tkun obbligata li tirrilaxxa jew tipprezenta xorta waħda skont ir-regoli tal-liġi civili. B'mod partikolari, il-parti li għandha interessi opposti hija soġġetta għal tali obbligu jekk id-dokument inġenerali fl-interess tal-parti li tipprezenta evidenza jew li tatesta relazzjoni legali dwar din l-aħħar parti, jew hi relatata ma' seduta relatata ma' tali relazzjoni legali. Jekk id-dokument ikun fil-pussess ta' persuna li mhix qed tipparteċipa fl-azzjoni, il-qorti għandu jkollha d-dokument disponibbli billi tapplika r-regoli dwar l-ispezzjoni. Jekk mozzjoni biex tiġi ppreżenta l-evidenza hija sottomessa minn parti, il-qorti tirrangja li tikseb dokumenti jew *data* miżmuma minn qorti, nutar, awtorità pubblika oħra, korp amministrattiv jew organizzazzjoni oħra, sakemm ir-rilaxx tad-dokument jew tad-*data* ma jstax jintalab mill-parti direttament. Mhuwiex meħtieġ li jinkiseb id-dokument oriġinali jekk ma jkunx hemm bżonn li jiġi spezzjonat u l-parti tipprezenta kopja ċertifikata jew sempliċi tiegħu waqt is-seduta. It-trażmissjoni ta' dokument tista' tiġi rrifutata biss jekk fiha informazzjoni klassifikata.

2.6 Hemm xi mezz ta' prova li huma iktar b'saħħithom minn oħrajn?

Generalment le.

2.7 Hemm obbligu li jintużaw ċerti mezz ta' prova biex jiġu ppruvati xi fatti partikolari?

M'hemm l-ebda obbligu bħal dan, b'mod ġenerali. F'każijiet eċċezzjonali, pereżempju fil-proċedimenti biex tiddikjara l-inkapaċità ta' persuna, il-qorti hija meħtieġa tistieden esperti psikjatriku mediku biex tevalwa l-istat mentali tal-konvenut.

2.8 Ix-xhieda huma obbligati bil-liġi li jixhdu?

Iva, imma f'ċerti każijiet huma jistgħu jirrifjutaw li jixhdu.

2.9 F'liema ċirkostanzi jistgħu jirrifjutaw li jixhdu?

Il-persuni li għejjin jistgħu jirrifjutaw li jagħtu evidenza:

qraba ta' kull parti;

persuna li fix-xhieda tiegħu jew tagħha tista' tinkrimina lilha nnifisha jew lil qarib tagħha li tkun ikkommettiet reat kriminali fir-rigward tal-kwistjoni rilevanti;

persuna li hija marbuta b'segretezza mill-professjoni tiegħu/tagħha jekk ix-xhieda tagħha tkun tfixser li tikser l-obbligu tas-segretezza tagħha, sakemm il-parti konċernata teżentahom minn dak l-obbligu;

persuna marbuta bil-kunfidenzjalità tas-sigrieti kummerċjali fir-rigward ta' kwistjonijiet li fihom tagħti evidenza jkun ifisser li jinkiser dak l-obbligu ta' kunfidenzjalità, sakemm id-*data* kkonċernata mix-xhieda ma tikkwalifikax bħala sigrieti kummerċjali taħt l-Att dwar l-aċċessibilità ta' *data* ta' interess pubbliku u *data* aċċessibbli għal raġunijiet ta' interess pubbliku, jew jekk is-suġġett tal-proċediment huwa d-deċiżjoni fuq jekk id-*data* mogħtija hijiex ta' interess pubbliku jew le jew hijiex aċċessibbli għal raġunijiet ta' interess pubbliku;

il-medjatur/l-espert fil-proċedimenti ta' medjazzjoni involuti fit-tilwima, il-fornituri tal-kontenut tal-midja u l-persuni f'impjieg jew relazzjoni simili ma' dawk il-fornituri, fir-rigward ta' kwistjonijiet li fihom ix-xhieda tagħhom tkun tfixser li tiżvela l-identità tal-persuna li tathom l-informazzjoni fil-kuntest tal-attività tiegħu /tagħha bħala fornitur ta' kontenut tal-midja.

2.10 Jekk persuna tirrifjuta li tixhed tista' tinghata multa jew tiġi sfurzata tixhed?

Xhieda, esperti maħtura fil-qorti, sidien ta' dokument jew oġġett soġġett għall-ispezzjoni, u persuni oħra li l-partiċipazzjoni tagħhom fil-kompilazzjoni ta' xhieda hija meqjusa neċessarja mill-qorti (iktar 'il quddiem flimkien: "kontributuri") huma obbligati li jikkontribwixxu għall-evidenza li tkun qed tittiehed. Jekk kontributur jonqos milli jwettaq l-obbligu tiegħu jew tagħha mingħajr ma jitleb minn qabel li jiġi skużat għal raġuni tajba li hu jew hi kapaċi jsostnu, il-qorti għandha tobligha lill-kontributur biex iħallas lura l-ispejjeż imġarrba, tista' timponi multa fuq il-kontributur, tista' tordna d-dehra obligatorja tal-kontributur, tista' tnaqqas ir-remunerazzjoni tal-kontributur, u tista' tinforma lis-superjuri, lis-superviżur jew lil min iħaddem lill-kontributur dwar in-nuqqas tiegħu li jattendi. Il-qorti tista' tapplika iktar minn waħda minn dawn il-miżuri ta' sfurzar fl-istess ħin.

Miżuri ta' sfurzar ma jistgħux jiġu applikati kontra minuri taħt l-età ta' erbatax, iżda r-rappreżentant legali tiegħu jew tagħha jistgħu jintalbu jirrimborsaw l-ispejjeż imġarrba u jistgħu jkunu soġġetti għal multa.

Jekk kontributur iwettaq l-obbligu tiegħu jew tagħha jew japplika biex jiġi skużat għal raġuni tajba li hu jew hi jistgħu jissostanzjaw wara l-applikazzjoni ta' kwalunkwe miżura ta' sfurzar, l-ordni fuq il-miżura ta' sfurzar titwarrab mill-qorti.

Xhud jista' jressaq appell separat kontra d-deċiżjoni li tobligah jixhed. L-appell jissospendi s-seduta tax-xhud. Jekk ir-rifjut ta' xhud li jixhed ikun bla bażi, il-qorti li tiddeċiedi dwar l-appell tista' timponi multa fuq ix-xhud, u l-qorti li tproċedi fl-azzjoni tista' tobligha lix-xhud jirrimborża l-ispejjeż imġarrba.

2.11 Hemm persuni li ma jistgħux jixhdu?

Ir-rappreżentant legali ta' xhud ma jstax jinstema' bħala xhud, sakemm il-persuna fiżika r-rappreżentata minnha jew minnu tkun kompetenti biex tipparteċipa fil-proċedimenti.

Persuna ma tistax tinstema' bħala xhud jekk hu/hi aġixxiet bħala avukat għad-difiża fir-rigward ta' suġġett li hu/hi tgħallmet dwarha fil-kariga ta' avukat għad-difiża, jew jekk hu/hi ma kinitx eżentata mill-obbligu dwar il-kunfidenzjalità fi kwistjoni rigward informazzjoni klassifikata.

Persuna minuri taħt l-età ta' erbatax tista' tinstema' biss bħala xhud jekk l-evidenza mistennija mix-xhieda tagħha ma tkunx tista' tiġi pprovduta b'xi mod ieħor.

2.12 X'inhu r-rwol tal-imħallef u tal-partijiet fis-smiġħ ta' xhud? B'liema kundizzjonijiet jista' jinstema' xhud permezz ta' vidjokonferenza jew ta' mezz teknici oħrajn?

Ix-xhieda jidhru matul is-seduta permezz ta' taħrika tal-qorti fejn fil-prinċipju se jinstemgħu mill-imħallef li jippresjedi, jew fil-każ ta' mħallef wieħed, mill-imħallef li jiproċedi fil-każ.

L-imħallef li jippresjedi jista' jippermetti lill-parti li tibda l-eżami tax-xhieda, fuq talba tiegħu jew tagħha, tkun l-ewwel li tistaqsi direttament il-mistoqsijiet lix-xhud, qabel ma jippermetti lill-parti opposta biex tagħmel mistoqsijiet, jekk il-parti opposta tkun għamlet talba għal dan il-għan. F'dawn il-każijiet l-imħallef li jippresjedi u l-membri l-oħra tal-bord jistgħu jagħmlu mistoqsijiet lix-xhud wara interrogazzjoni mill-partijiet.

3 Il-valutazzjoni tal-provi

Il-qorti tistabbilixxi l-fatti rilevanti tal-każ billi tqabbel, u tevalwa individwalment u b'mod kongunt id-dikjarazzjonijiet u l-kondotta tal-partijiet waqt il-proċedimenti, kif ukoll l-evidenza skoperta waqt is-seduta u *data* oħra relatati mal-azzjoni, skont il-konvinzjoni tagħha.

3.1 Meta l-provi ma jkunux inkisbu b'mod legali minn parti, il-qorti jkollha xi restrizzjonijiet meta tagħti s-sentenza tagħha?

Mezz ta' prova, jew kwalunkwe parti separabbli minnu, huwa illegali u ma jstax jintuża fl-azzjoni, jekk

- a) inkiseb jew ġie ppreżentat bil-ksur jew theddid tad-dritt ta' persuna għall-ħajja u l-integrità fiżika;
- b) kien prodott bi kwalunkwe metodu illegali ieħor;
- c) ġie miksub b'mod illegali;
- d) is-sottomissjoni tiegħu fil-qorti tikser id-drittijiet tal-personalità.

¶Hief jekk ikun inkiseb jew ippreżentat bil-ksur jew it-theddid tad-dritt ta' persuna għall-ħajja u l-integrità fiżika, il-qorti tista' tqis mezz illegali ta' prova b'mod eċċezzjonali u b'kunsiderazzjoni xierqa għaċ-ċirkostanzi speċifiċi u sa liema punt tkun inkisret il-liġi, l-interess legali affettwat mill-ksur tal-liġi, l-impatt tal-evidenza illegali fuq l-iskoperta tal-fatti, il-piż ta' biċċiet oħra ta' evidenza disponibbli, u ċ-ċirkostanzi l-oħra kollha tal-każ.

3.2 Bħala parti fil-kawża, id-dikjarazzjoni tiegħi tgħodd bħala prova?

Dikjarazzjoni ta' parti ma titqiesx bħala evidenza; madankollu, il-qorti tevalwa wkoll it-talbiet tal-partijiet meta tkun qed tistabbilixxi l-fatti tal-każ, kif deskritt fil-Mistoqsija 3.

L-aħħar aġġornament: 15/01/2024

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinżamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.